

Regional indelning – tre nya län (SoU 2016:48)

Sammanfattning

Ja till Svealands län och landsting

Region Gävleborgs sammanvägda bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län är att det finns objektiva bärande skäl för att genomföra förslaget och att det medför bestående fördelar i enlighet med indelningslagens krav.

Region Gävleborg instämmer i att den föreslagna geografin för Svealands läns landsting, i en nationell avvägning, är en god utgångspunkt för det kommande landstinget. Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län bildar ett nytt län och ett nytt landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Region Gävleborg ser fram mot att få vara en del av det arbetet.

Under mer än 20 år har staten, näringslivet och civilsamhället successivt omorganiserat sig i regioner större än dagens små län. Det har lett till en oacceptabel assymetri, som gör att de tre stora länen har andra förutsättningar än de 18 mindre länen. Reformeringen av samhällsorganisationen på regional nivå behöver fullföljas.

Frågan har diskuterats under lång tid. Genom utredningar, dialoger och remissvar, t ex på Ansvarskommitténs betänkande, har en majoritet av berörda intressenter ställt sig bakom behovet av en reform. Region Gävleborg delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Region Gävleborg delar kommitténs analys att sex jämnstarka regioner, med kapacitet att bedriva regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare är rätt väg att gå.

Regeringen bör vara tydlig och i kommande proposition lägga fast att Sverige på regional samhällsnivå från år 2023 ska vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter ska följa denna indelning.

God granne

Svealands län kommer att gränsa till samtliga föreslagna län utom Skåne/Blekinge. Detta gör att det är väsentligt att bygga upp goda grannrelationer inom alla samhällsområden.

Region Gävleborg konstaterar att Svealands län kommer att ha den för länet sannolikt viktigaste tillväxtofaktorn – Stockholm – utanför länet. Detta kommer att kräva speciella arrangemang för att koppla samman Svealands län med Stockholms län inom t ex infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och arbetsmarknad.

Hälso och sjukvården behöver en större organisation

Hälso- och sjukvårdens framtida utmaningar kommer att kunna hanteras på ett bättre sätt i större demokratiskt styrda landsting än i dagens samverkansnämnder. De förhandlingslösningar som nämnden kan åstadkomma är inte tillräckligt kraftfulla för att åstadkomma den önskvärda utvecklingen.

Regionens storlek är viktig för möjligheten att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den högspecialiserade vården. Ökad kunskap, demografisk förändring och ökade krav från medborgarna innebär att vården framöver också kommer att behöva genomföra stora investeringar. Små landsting

har ett litet befolkningsunderlag och därmed en för liten ekonomi för att klara dessa framtida stora investeringsbehov. I dessa och andra välfärdsfrågor är samspelet med kommunerna en viktig framgångsfaktor.

Stärkt kapacitet för forskning och utveckling

Det föreslagna Svealands län kommer att innehålla många starka företag, lärosäten och en hälso- och sjukvård med sammantaget en betydande forsknings- och utvecklingskapacitet. Genom ett strategiskt och systematiskt utvecklingsarbete inom det nya länet kommer en kraftsamling av resurser att främja en hållbar tillväxt än bättre än i dagens mindre län och landsting.

Region Gävleborg anser att detta ger ökade möjligheter att stärka näringslivets utveckling i hela det nya länet.

Demokratin kan utvecklas

En av de viktigaste utgångspunkterna för en fortsatt reformering är, som kommittén tydligt redovisar, att gå från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan. Dagens gränsöverskridande beslutsformer inom t ex sjukvårdsregionerna och infrastrukturplaneringen kommer att i allt väsentligt ersättas av beslut i ett direktvalt fullmäktige. Detta är ett viktigt steg för att stärka demokratin.

Vi är väl medvetna om de utmaningar som en större geografi innebär. De förtroendevalda måste vara tillräckligt många, representativa och geografiskt spridda för att skapa en bred kontaktyta gentemot kommuner, näringsliv, civilsamhälle och enskilda medborgare. Organisering med nämnder och beredningar som, inom sina mandat, får ansvar för geografiska delar av det nya länet kan bidra till närhet och tydliga kopplingar till det nya landstinget.

Region Gävleborg menar att större regioner innebär att det nya landstinget i Svealand får en kraftfullare röst nationellt och internationellt. Det nya länet får också en ökad samlad kapacitet när det gäller att t ex skapa effektiv sjukvård och kollektivtrafik och att uppnå önskade resultat.

Landstinget ska ha det regionala utvecklingsansvaret

Ett viktigt skäl för Region Gävleborg att bejaka bildandet av nya län är att den politiska nivån i form av de nya landstingen även fortsättningsvis får statens förtroende att leda det regionala utvecklingsarbetet och ta det territoriella ansvaret. Region Gävleborg tillstyrker Indelningskommitténs förslag om att det är landstingen som ska ha det regionala utvecklingsansvaret. Enligt kommittén ska landstingen framöver åläggas detta ansvar. Region Gävleborg menar att detta är ett klokt förslag som tydliggör att detta uppdrag kommer från staten.

Kommunernas insatser och betydelse i det regionala utvecklingsarbetet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Större och bredare uppdrag

Region Skåne och Västra Götalandsregionen har visat att den regionala politiska nivån är både beredd och kapabel att axla ansvar som traditionellt funnits i staten.

Region Gävleborg är villiga att föra en dialog med regeringen om att få möjlighet att på regional politisk nivå ta ansvar för frågor inom fler politikområden. Vi menar att infrastruktur i vägar, järnvägar och bredband, liksom delar av arbetsmarknadspolitiken, utbildningspolitiken, forskningsfinansiering och ett vidgat ansvar för den nationella delen av kulturpolitiken är exempel på områden som vi kan diskutera.

Flerkärning förvaltningsstruktur

I det nya länet kommer såväl landstingets förvaltningsorganisation som länsstyrelsen och berörda sektormyndigheter med regional organisering att behöva välja lokaliseringssorter. Region Gävleborg menar att samtliga dessa processer bör ske i ett sammanhang. Även om olika organ fattar formella

beslut så bör i första hand regeringen och kommande indelningsdelegerade föra nära överläggningar för att bästa resultat ska uppnås.

Finansieringsprincipen gäller

Finansieringsprincipen ska gälla också en reform som denna. De merkostnader som uppkommer enligt förslaget ska enligt Region Gävleborgs uppfattning finansieras av staten. Det är inte rimligt att de förändringar som genomförs genom riksdags- och regeringsbeslut ska belasta den del av befolkningen som finns i det föreslagna Svealand. Vi förutser att staten för dialog med de kommande landstingen om att tillföra ytterligare resurser för att underlätta processen.

Klargör roller på regional nivå

Kommittén måste i sitt fortsatta arbete söka lösningar för att dels ge de nya landstingen ett tydligt mandat att leda utvecklingen inom sitt territorium och dels säkerställa att myndigheterna, inklusive länsstyrelsen, ges en ny roll på den regionala spelplanen. Vår uppfattning är att nya roller, samspel och samverkan måste utformas med utgångspunkt i den nya situationen. Från Region Gävleborg välkomnar vi en fortsatt öppen och framåtsyftande dialog med kommittén i denna centrala fråga under det kommande arbetet.

Nytt begrepp i stället för landsting?

Begreppet region är etablerat för de landsting som övertagit det regionala utvecklingsansvaret, inte minst i Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Numera är det endast vid allmänna val som begreppet landsting används för den regionala politiska nivån.

För Svealands län skulle det som kommittén benämner Svealands läns landsting i stället med detta förslag komma att heta Region Svealand.

Inledning

Region Gävleborg har av regeringen beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

Remissarbetet har bedrivits gemensamt av de sex regionerna/landstingen som föreslås ingå i det kommande landstinget i Svealands län. I vart och ett av de nuvarande länen har dialog också förts med kommuner och andra intressenter.

Region Gävleborg delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på de frågeställningar som gäller *hur* reformen på bästa sätt genomförs.

Inledningsvis vill Region Gävleborg uttrycka sin uppskattning över det öppna arbetssätt som Indelningskommittén valt; genom en bred dialog har berörda löpande kunnat tillföra fakta och argument som bidragit till en bra diskussion och ett välformulerat delbetänkande. Region Gävleborg ser fram mot att fortsatt också få möjlighet att bidra till kommitténs arbete inför slutbetänkandet.

Övergripande ställningstaganden

Fullfölj reformeringen av den regionala samhällsorganisationen

Under mer än 20 år har staten, näringslivet och civilsamhället successivt omorganiserat sig i regioner som i de allra flesta fall är betydligt större än dagens små län.

Region Gävleborg konstaterar, liksom Indelningskommittén, att reformeringen av samhällsorganisationen på regional nivå behöver fullföljas. De reformer som genomförts under de senaste 20 åren har lett till en oacceptabel assymetri, som gör att de tre stora länen har andra förutsättningar än de 18 mindre länen. Även utvecklingen inom staten har lett till att dagens län inte längre utgör en ändamålsenlig geografi för samhällsindelningen på regional nivå.

Frågan har diskuterats under lång tid, det är inte en ny fråga. Genom utredningar, dialoger och remissvar, t ex på Ansvarskommitténs betänkande, har en majoritet av berörda intressenter ställt sig bakom en reform i den riktning som Indelningskommittén nu utarbetar.

Ja till ett nytt landsting i det föreslagna Svealands län

Region Gävleborg delar kommitténs analys att sex jämnstarka regioner, men kapacitet att bedriva regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare är rätt väg att gå.

Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län går samman och bildar ett nytt gemensamt län och ett landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Region Gävleborg ser fram mot att få delta i det arbetet.

Region Gävleborgs sammanvägda bedömning av Indelningskommitténs förslag när det gäller att bilda ett nytt landsting i Svealands län är att det finns objektivt bärande skäl för att genomföra förslaget och att det medför bestående fördelar i enlighet med indelningslagens krav.

Synpunkter på skrivningar i delbetänkandet

Tillväxt och välfärd

Region Gävleborg instämmer i Indelningskommitténs bedömningar när det gäller den framtida strukturen på den regionala politiska nivån. För att hela landet ska bidra till en hållbar tillväxt är ett

sammanhållet ansvar för den territoriella utvecklingen en fråga som bör ligga på den politiska nivån, dvs. hos landstinget.

Landstinget har ett territoriellt uppdrag kopplat till den befolkning som finns i området och kan därmed i allmänna val ställas till ansvar för den utveckling som sker i det berörda territoriet.

Det är också i landstinget som en mycket stor del av välfärdsproduktionen, i form av t ex hälso- och sjukvård, tillgänglighet/kollektivtrafik och kultur äger rum. Det innebär att landstinget har uppdrag som innebär både att åstadkomma en hållbar tillväxt, att utveckla välfärden och att utveckla den regionala attraktiviteten.

I delbetänkandets avsnitt 8.3.1 diskuteras att landstingen måste kunna leverera de välfärdstjänster medborgarna förväntar sig. Region Gävleborg menar att detta är ett allt för snävt synsätt. De nya landstingen har också – liksom dagens olika regionala politiska organ – ett uppdrag att utveckla det territorium som omfattas. Detta uppdrag måste också synliggöras och ges kapacitet i det nya landstinget.

Hälso- och sjukvård

Det är en stor utmaning för hälso- och sjukvården att se till att den senaste och bästa kunskapen kommer till användning i hela landet. Den nationella samordning som nu utvecklas förutsätter att kunskapsorganisationen i varje landsting har kapacitet och kompetens att medverka i implementering, uppföljning och förbättringsarbeten, vilket underlättas av större regioner.

Region Gävleborg instämmer därför i Indelningskommittén slutsatser när det gäller Hälso- och sjukvårdens behov av befolkningsmässigt större regioner. Hälso- och sjukvårdens framtida utmaningar kommer att kunna hanteras på ett bättre sätt i större demokratiskt styrda landsting än i de samverkansnämnder som i dag är plattform för storregionalt utvecklingsarbete. De förhandlingslösningar som nämnden kan åstadkomma är inte tillräckligt kraftfulla för att åstadkomma den önskvärda utvecklingen.

Dagens modell med samverkansnämnder, i vårt fall med sex andra landsting, innebär att det är en bitvis lång process, som hela tiden måste ske i två steg eftersom vart och ett av landstingen måste fatta beslut även för egen del. I ett Svealands läns landsting skulle denna process äga rum i *en* organisation och därmed kunna ske enklare, samtidigt som transparensen ökar och det politiska ansvaret blir tydligt.

Ökad kunskap, demografisk förändring och ökade krav från medborgarna innebär att vården framöver också kommer att behöva genomföra stora investeringar. Inte minst digitaliseringen av vården är en stor utmaning de kommande åren. Små landsting har ett litet befolkningsunderlag och därmed en för liten ekonomi för att klara dessa framtida stora investeringsbehov. Med dagens struktur skulle investeringarna behöva samordnas över landstingsgränser för att bli maximalt effektiva, vilket som beskrivits ovan riskerar en långsammare och mindre transparens process.

Regionens storlek är viktig för möjligheten att ta ett samlat ansvar för hela vårdkedjan inklusive den högspecialiserade vården. Ett fortsatt behov av koncentration av högspecialiserad vård för tillgång till resurser, kompetens och teknik kan inte underskattas och ställer krav på en ny regionstruktur. Ett samlat ansvar för hela vårdkedjan gäller också för behovet av en omstrukturering i motsatt riktning, med en utbyggd närsjukvård med brett specialiststöd och ett stärkande av primärvården, hemsjukvård och äldreomsorgen.

Region Gävleborg ser fram mot en djupare analys av dessa och andra frågor kopplade till hälso- och sjukvården i kommitténs fortsatta arbete.

Stärkt kapacitet för forskning och utveckling

Det föreslagna Svealands län kommer att innehålla många starka företag, lärosäten och en hälso- och sjukvård med sammantaget en betydande forsknings- och utvecklingskapacitet.

Stora multinationella företag med stor forsknings- och utvecklingskapacitet, små och medelstora innovationsföretag, liksom utvecklade innovationssystem och kluster utgör en god plattform. Såväl anrika som nyare lärosäten runt om i det föreslagna länet tillför innovationskraft, liksom de FoU-satsningar som sker inom dagens landsting och regioner.

Genom en större samlad kapacitet kan det nya landstinget leda ett mer strategiskt och systematiskt utvecklingsarbete som främjar en hållbar tillväxt än bättre än i dagens mindre län och landsting. Region Gävleborg anser att detta ger ökade möjligheter att stärka näringslivets utveckling i hela det nya länet.

Demokrati

En av de viktigaste utgångspunkterna för en fortsatt reformering är, som kommittén tydligt redovisar, att gå från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan. Region Gävleborg vill framhålla att transparens, insyn och ansvarsutkrävande i såväl beredningsprocesser som formella beslut ökar i ett landstingsfullmäktige i stället för i indirekt valda organ. Dagens gränsöverskridande beslutsformer inom t ex sjukvårdsregionerna och infrastrukturplaneringen kommer att i allt väsentligt ersättas av beslut i ett direktvalt fullmäktige. Detta är ett viktigt steg för att stärka demokratin.

Region Gävleborg menar att större regioner innebär att det nya landstinget i Svealand får en kraftfullare röst nationellt och internationellt. Det nya länet får också en ökad samlad kapacitet när det gäller att t ex skapa effektiv sjukvård och kollektivtrafik och att uppnå önskade resultat.

När vi tar del av de utvärderingar som gjorts av Västra Götalandsregionen och Region Skåne ser vi att utvecklingen över tid blir mer positiv. Medborgarna ger betydligt bättre omdömen om den regionala demokratin i dag än när regionförsöken startade. Fler är intresserade av regionala frågor, fler anser att de har möjlighet att påverka besluten och fler har förtroende för hur regionens politiker sköter sitt uppdrag.

Landstingens demokratiutmaningar finns redan i dag, vilket kommittén konstaterar. Men den största verksamhetsfrågan – hälso- och sjukvården – bedöms ofta som en av de tre viktigaste i opinionsundersökningar. Genom aktivt arbete med att föra dialog med medborgarna om sjukvårdens utveckling har många landsting fått en högre profil, vilket stärker demokratin. Vi menar också att ett större landsting med ett vidgat uppdrag kan leda till ett ökat intresse och engagemang hos medborgarna för samhällsfrågor som avgörs på regional politisk nivå.

Region Gävleborg och övriga landsting/regioner som föreslås ingå i det nya landstinget i Svealand är väl medvetna om de utmaningar som en större geografi och ett färre antal fullmäktigeledamöter i förhållande till befolkningens storlek innebär. De förtroendevalda måste vara tillräckligt många, representativa och geografiskt spridda för att skapa en bred kontaktyta gentemot kommuner, näringsliv, civilsamhälle och enskilda medborgare. Organisering med nämnder och beredningar som inom sina mandat får ansvar för geografiska delar av det nya länet kan bidra till närhet och tydligare kopplingar till det nya landstinget.

De nya regionerna behöver dessutom skapa goda förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna företräda medborgarna. Nya arbetsformer, som användande av ny teknik, digitala möten, sociala medier mm på ett öppet och innovativt sätt behöver prövas för att den regionala nivån ska komma närmare medborgare och intressenter, samtidigt som organisationen är effektiv.

Kommunerna som medspelare

Kommunernas insatser och betydelse såväl inom det regionala utvecklingsarbetet som inom välfärdsområdet kan inte nog understrykas. Samspelet med de drygt 60 kommuner som kommer att finnas i länet kräver nya arbetsformer och en ny organisering.

Detta är en viktig och central fråga som måste diskuteras och beslutas av det nya landstinget i samråd med kommunerna. Denna process måste genomföras parallellt med att det nya landstinget tar form, så att samspelet mellan kommuner och landsting synliggörs i den nya organisationen.

Region Gävleborg menar att de förutsättningar som kommer att gälla i Svealands län sätter ramarna för hur samspelet mellan landsting och kommuner ska byggas upp. De utvärderingar som gjorts i Västra Götalandsregionen visar att mindre kommuner fått ett större inflytande i den större regionen. I det nya landstinget är samspelet med kommunerna, inte minst de små, en av de viktigaste uppgifterna för att skapa legitimitet och gemensam utvecklingskraft. Likaså måste de skilda förutsättningarna i de olika delarna av det nya länet beaktas.

Geografin för Svealands län

Ja till Svealands län

Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län går samman och bildar ett nytt gemensamt län och ett landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Det finns i dag ett utvecklat samarbete inom hela (sjukvården) eller delar (infrastruktur, kollektivtrafik, kultur, strukturfonder) av den tänkta Svealandsregionen.

Region Gävleborg instämmer i att den föreslagna geografin för Svealands läns landsting, i en nationell avvägning, är en god utgångspunkt för det kommande landstinget. Det nya landstinget blir ett av sex jämnstarka, med kapacitet att bedriva regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare.

Koppling till Stockholm och övriga grannar

Svealands län kommer att gränsa till samtliga föreslagna län utom Skåne/Blekinge. Detta centrala läge gör att Svealands län och dess landsting ser det som väsentligt att bygga upp goda grannrelationer inom alla samhällsområden.

Idag finns starka kopplingar i både norr, öster, väster och söder. Region Gävleborg ser att dessa även framöver behöver vara starka. Med nya län kommer antalet gränser att minska radikalt. Så kommer t ex det föreslagna Västra Götalands län att ha en i stället för dagens tre gränser till det föreslagna Svealands län. De gränser som trots allt kommer att finnas mellan de nya större länen ska betyda så lite som möjligt i vardagen för människor, civilsamhälle och företag.

Indelningskommittén redovisar på flera ställen i betänkandet Svealands läns kopplingar till Stockholm och utvecklingen i huvudstadsregionen. Redan i dag är Stockholm den kanske enskilt viktigaste relationen för många företag, medborgare, civilsamhället och offentliga organ i alla de sex län som är tänkta att ingå i Svealands län.

Region Gävleborg kan konstatera att Svealands län kommer att ha den för länet sannolikt viktigaste tillväxtfaktorn – Stockholm – utanför länet. Detta kommer att kräva speciella arrangemang för att koppla samman Svealands län med Stockholms län, så att t ex de starka samarbeten som under lång tid byggts upp inom infrastruktur, kollektivtrafik, kultur och arbetsmarknad kan utvecklas ytterligare.

Region Gävleborg menar att Stockholm med sin storlek och nationella huvudstadsfunktion bör utgöra ett eget län (ev. inklusive Gotland). Även om också alternativ som inkluderat delar av Svealands län i ett större Stockholms län har förts fram, så ökar samstämmigheten mellan administrativt och

funktionellt när Svealands län som *en* part kan föra dialog om olika utvecklingsinsatser med Stockholms län. Vi menar att detta också kommer att stärka utvecklingen i Stockholms län.

Mot denna bakgrund kan Region Gävleborg inte se att det argument som kommittén för fram om att skapa en stark region mellan Stockholm och Västra Götalandsregionen är i fokus för det kommande Svealands län. Det är i stället att bygga upp den egna styrkan i en flerkärnig struktur och att med den som bas i symbios med Stockholms län och övriga grannar utveckla Sverige.

Bildandet av Svealands läns landsting

Ekonomiskt underlag – viktiga komponenter saknas

Region Gävleborg delar kommitténs beskrivning av de senaste årens ekonomiska utveckling, där skillnader mellan landstingens ekonomiska resultat har skapat skillnader i möjligheterna att möta framtida ekonomiska utmaningar. Samtidigt pågår olika processer som gör att situationen om några år kan se annorlunda ut än den som kommittén refererar till.

Enligt vår uppfattning hade det varit till hjälp att redovisa fler pro forma siffror än skattesats, soliditet, etc. Till exempel visar det använda nyckeltalet finansnetto mycket lite om landstingens finansiella status. Vi saknar t ex siffror om kommande sammanlagd omslutning, utgifter för hälso- och sjukvård och andra verksamheter.

Genom att bilda större enheter skapas nya förutsättningar, där framför allt skalfördelar inom befintlig verksamhet kan bidra till finansiering av ny verksamhet.

Region Gävleborg menar dock att de största positiva ekonomiska effekterna åstadkoms genom att större och starkare landsting bättre kan skapa en regional samhällsutveckling som på sikt ger en högre tillväxt av skatteunderlaget. I det avseendet hade Region Gävleborg välkomnat en grundligare studie av Västra Götaland och Skåne. En sådan kunde gett värdefulla fingervisningar om effekterna av större landsting, såväl intäkts- som kostnadsmässigt, än erfarenheterna från Danmark. I en sådan analys skulle man också kunnat se vilka kostnader som ev. tillkom eller ökade i samband med bildandet av ett större landsting.

Finansieringsprincipen gäller

Finansieringsprincipen ska gälla också en reform som denna. Samspelet mellan aktörer inom den offentliga sektorn bygger på att den som fattar beslut också står för de ekonomiska konsekvenser beslutet medför.

De merkostnader eller minskade transfereringar som blir följderna av förslaget ska enligt Region Gävleborgs uppfattning finansieras av staten. Det är inte rimligt att de förändringar som genomförs genom riksdags- och regeringsbeslut ska belasta de landsting som väljer att gå före. Vi förutsätter att regeringen återkommer till berörda landsting med förslag om hur man avser att fullfölja finansieringsprincipen.

Vårdval och hemsjukvård

Det finns en stor medvetenhet om behovet av att etablera ett gemensamt system för vårdval inom såväl primärvården som tandvården i hela det nya landstinget. Likvärdighetsprincipen kräver detta. Även gränsdragningen mot hemsjukvården i förhållande till kommunerna behöver bli enhetlig.

Region Gävleborg hade önskat att kommittén fördjupat analysen av på vilket sätt dessa processer bäst kan genomföras.

Kollektivtrafikens organisering

Organisering av kollektivtrafikmyndigheten i det nya landstinget är en av de frågor som behöver hanteras skyndsamt. De olika modeller som i dag gäller i de sex länen gör inte processen helt enkel.

Region Gävleborg menar att den kommande processen underlättats om kommittén genomfört och i betänkandet presenterat beräkningar för rimligt tänkbara scenarion för utfallet för kommunerna när det gäller kollektivtrafikkomponenten i kostnadsutjämningsystemet. Vi förväntar oss att man bistår med sådana beräkningar i förekommande fall.

Statens roll är oklar

Som tidigare konstaterats har staten genom flertalet av sina myndigheter redan gått före i bildandet av större regioner. Region Gävleborg instämmer i kommitténs analys att detta gjorts på ett okontrollerat och osystematiskt sätt som lett till att vi idag har en stat som på regional nivå inte är kapabel att på ett effektivt sätt samspela med den regionala politiska nivån.

Mot bakgrund av att kommittén inte lägger konkreta förslag inom området statliga myndigheter, lägger Indelningskommittén, enligt vår uppfattning, ett allt för stort fokus på statens regionala organisering här i delbetänkandet.

Region Gävleborg menar att detta öppnar för tolkningar som kan komma att leda till att möjliga alternativa lösningar inte prövas i den kommande processen. Det gäller såväl för den roll som man skissar för länsstyrelserna i de kommande sex länen, som för hur de statliga myndigheter som är relevanta ska organiseras. För de nya landsting som bildas 2019 innebär detta en osäkerhet i hur man ska uppta sin nya roll och samspela med staten i den nya geografin.

Medskick till regeringen inför propositionsarbetet

Slå fast antalet län i propositionen

Mot bakgrund av Indelningskommitténs principiella resonemang om vilka geografier som är aktuella när reformen är fullföljd 2023 menar Region Gävleborg att regeringen i kommande proposition bör lägga fast att Sverige på regional samhällsnivå från år 2023 ska vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter ska följa denna indelning.

Detta är en viktig förutsättning för att tydlighet i rollfördelningen mellan landsting och statliga myndigheter ska kunna genomföras med start redan från år 2019.

Bidra till en effektiv kollektivtrafik i det nya länet

Att bilda ett nytt län och landsting i en betydligt större geografi än som skett tidigare kommer nu att ske i såväl Norrland som Svealand. En viktig förutsättning för att klara att hålla samman regionen är att infrastruktur och kollektivtrafik fungera mellan de olika delarna i regionen.

I Svealands län finns idag ett flertal kollektivtrafiksystem – länsvisa och storregionala. Att bygga samman dessa till ett gemensamt system, som dessutom kopplas samman med grannarnas, kommer att kräva betydande resurser.

Större utrymme för regionala infrastrukturprioriteringar

Inom ramen för den planering av infrastruktur de kommande åren som nu påbörjas ingår dagens länsanslag.

Region Gävleborg menar att de sex organ som har ansvaret för planering av den regionala infrastrukturen i det nya Svealands län bör få i uppdrag att ta fram en gemensam infrastrukturplan inför kommande planbeslut.

För att underlätta för planeringsorganen att samordna sitt arbete menar Region Gävleborg att det vore önskvärt att regeringen tillförde ytterligare medel för att säkerställa att investeringar som ökar tillgängligheten i Svealands län kan genomföras skyndsamt.

Säkerställ en relevant myndighetsgeografi redan 2019

Den frihet som dagens myndigheter har att organisera sin verksamhet på regional nivå är försvårande för dialogen mellan region och stat. Så har t ex åklagarmyndigheten och domstolsverket olika indelningar, trots en nära koppling.

Region Gävleborg hade önskat att de förändringar som bör ske för relevanta statliga myndigheter funnits med i delbetänkandet. De exempel på myndigheter som nämns – Trafikverket, Tillväxtverket och ESF-rådet – är alla tre myndigheter som i inget av fallen har en regional indelning som överensstämmer med geografin i det tilltänkta Svealands län.

Vidare har kommittén i dialog med regionala företrädare lyft fram ytterligare myndigheter som bör ha samma geografi för sin regionala organisation som de nya länen. De myndigheter som presenterats i kommitténs PM den 18 maj är Trafikverket, Tillväxtverket, ESF-rådet, Polisen, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten, Inspektionen för vård och omsorg, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket och Skogsstyrelsen. Det finns även andra myndigheter som bör kunna komma ifråga, där den geografiska samstämmigheten med Svealands län i dag är obefintlig.

Regeringens proposition bör enligt vår uppfattning innehålla förtydliganden och klargöranden som går längre än de skrivningar som kommittén redovisar. Regeringen har mandat att säkerställa en ny geografi också för myndigheterna. Det är inte rimligt att de län och landsting som bildas 2019 ska behöva leva med övergångslösningar till 2023.

En lösning som skulle kunna övervägas är att från regeringens sida ge de mest relevanta myndigheterna i uppdrag att ha en harmoniserad regional organisation klar för de län som nu föreslås 2019.

Flerkärning struktur på förvaltningen i både stat och landsting

I det föreslagna Svealands län kommer det att finnas ett antal städer, som i dag är kärnor i sina respektive län. I dessa finns merparten av de större administrativa funktioner som såväl stat som landsting byggt upp. Detta är en förutsättning för en diversifierad arbetsmarknad, vilket har bidragit till de hittillsvarande regionernas utveckling. Det är viktigt att säkerställa att dessa utvecklingsmöjligheter bevaras i hela det nya länet. I det nya länet kommer såväl landstingets förvaltningsorganisation som länsstyrelsen och berörda sektormyndigheter med regional organisering att behöva välja lokaliseringsort eller -orter, när dessa ska ha en geografi som överensstämmer med det nya länet.

Region Gävleborg menar att det är av största vikt att samtliga dessa processer sker simultant och i ett sammanhang. Även om olika organ fattar formella beslut så bör i första hand regeringen och kommande indelningsdelegerade föra nära överläggningar för att bästa resultat ska uppnås.

Bredare uppdrag till de nya landstingen

Sedan snart 20 år tillbaka har staten aktivt fört över ansvaret för det regionala utvecklingsarbetet till den regionala politiska nivån. Från 2017 är det endast i Stockholms län som länsstyrelsen har det regionala utvecklingsansvaret. Även här pågår ett arbete som kan resultera i att ansvaret övergår till landstinget 2019.

Region Gävleborg tillstyrker Indelningskommitténs förslag om att det är landstingen som ska ha det regionala utvecklingsansvaret. Enligt kommittén ska landstingen framöver åläggas detta ansvar. Region Gävleborg menar att detta är ett klokt förslag som tydliggör att detta uppdrag kommer från staten.

Enligt direktiven ingår det inte i Indelningskommitténs uppdrag att föreslå någon förändring av uppgiftsfördelningen inom eller mellan den statliga och den kommunala nivån.

Region Gävleborg ser framför sig att det faktum att Sverige framöver kommer att bestå av sex jämnstarka län kommer att leda till att roller kommer att förändras såväl inom staten – mellan länsstyrelser och sektorsmyndigheter, men också mellan sektorsmyndigheter och regeringskansliet – som mellan landstingen och staten i olika skepnader. De förändringar som ägt rum i förhållande till Region Skåne och Västra Götalandsregionen har visat att den regionala politiska nivån är både beredd och kapabel att axla ansvar som traditionellt funnits i den statliga myndighetsfären.

Region Gävleborg är villiga att tillsammans med övriga fem landsting/regioner i kommande Svealands län, och tillsammans med övriga landsting, föra en dialog med regeringen om att få möjlighet att på regional politisk nivå få mandat att ansvara för frågor inom såväl befintliga som nya politikområden. Vi ser t ex framför oss att delar av reinvesterings- och investeringsanslaget för infrastruktur i vägar och järnvägar kommer att föras till det nya landstinget till följd av att allt fler vägar kommer att bli inomregionala i en större region. Även delar av arbetsmarknadspolitiken kopplat till kompetensförsörjningsfrågor, utbildningspolitiken, forskningsfinansiering, bredband och ett vidgat ansvar för den nationella delen av kulturpolitiken är exempel på områden som vi ser fram mot att få diskutera.

Medskick till Indelningskommittén inför slutbetänkandet

Samspel och utvecklade roller

Flernivåstyrning

Sedan snart 20 år tillbaka har regeringen valt att aktivt ge det regionala utvecklingsansvaret till den regionala politiska nivån, enligt kommittén framöver till landstingen. Region Gävleborg menar att detta är och varit en klok väg att gå inom ramen för utvecklingen av det som brukar benämnas politisk flernivåstyrning. Det är genom att via landstingen kanalisera ett territoriellt utvecklingsansvar som medborgarna kan utkräva politiskt ansvar för den regionala utvecklingen och därmed också föra en dialog om olika vägval.

Regeringen ger landstingen uppdrag i den nationella politiken

Med denna process har staten också valt att integrera det regionala självstyret i arbetet med att genomföra den statliga politiken på regional nivå. Regeringen ger landstingen uppdrag inte bara inom olika sakområden som hälso- och sjukvård utan också på ett övergripande plan för den territoriella utvecklingen. Det tydligaste exemplet på detta är den regionala utvecklingsstrategin, som de med det regionala utvecklingsansvaret har ansvar att ta fram och fastställa (vilket ju också landstingen genomgående ska ha enligt kommitténs förslag). I dag är det den regionala politiska nivån som ska leda arbetet regionalt med att förverkliga t ex den Nationella strategin för hållbar tillväxt och regional utveckling, som har uppdrag kopplade till kompetensförsörjning, som utvecklar samspel med statliga myndigheter som t ex Trafikverket, Kulturrådet och universitet/högskolor.

Den avgränsning som kommittén gör mellan å ena sidan statlig förvaltning och å andra sidan landstingens uppdrag bygger därmed på roller som nu håller på att försvinna.

Ett viktigt skäl för Region Gävleborg att bejaka bildandet av nya län är att den politiska nivån i form av de nya landstingen även fortsättningsvis får statens förtroende att leda utvecklingsarbetet och ta det territoriella ansvaret.

Förändrade roller för statliga myndigheter

Region Gävleborg menar att kommittén har ett viktigt uppdrag i sitt slutbetänkande att genomföra analysen av hur ansvaret mellan å ena sidan sektorsmyndigheterna och å andra sidan länsstyrelsen både ser ut idag och hur det bör se ut i en ny geografi.

Vi vill understryka att vi ser att länsstyrelsen även fram över har en viktig roll. Men liksom för det nya landstinget ser vi att rollen kommer att vara en annan än den som finns i dag. Länsstyrelsen har en viktig roll i utvecklingsarbetet inom de sakområden där man är regional myndighet för de nationella sektorsmyndigheterna, t ex Jordbruksverket eller Riksantikvarieämbetet. Men rollen blir då regional sektorsmyndighet. Vid sidan av denna roll kommer myndighetsrollen i form av tillstånd, tillsyn mm.

Länsstyrelsernas uppdrag bör förstärkas och förtydligas, menar kommittén i sina skrivelser. Kommitténs resonemang bygger på att länsstyrelsen kan och ska väga samman statliga intressen och döma av motstridiga synpunkter. Vi ser fram mot en djupare analys av syfte och skäl till dessa skrivelser i slutbetänkandet. Ett förtydligande av länsstyrelsens uppdrag är viktigt för det framtida samarbetet med det nya landstinget.

I de skisser till lösningar som kommittén presenterar kommer ett tiotal myndigheter att av regeringen åläggas att organisera sig geografiskt enligt den nya länsindelningen. Detta görs för att man ska få samma territorium att verka inom som landstinget och länsstyrelsen. Flera av dessa myndigheter har beröringspunkter med varandra, men långt ifrån alla. Däremot kommer samtliga, enligt de kriterier som kommittén diskuterar, att vara involverade i det regionala utvecklingsarbetet, som leds av landstinget.

Samspelet landsting – myndigheter – regering

I en situation med ett betydligt färre antal landsting än dagens ändras också förutsättningarna för dialogen mellan staten och den regionala politiska nivån. Inom områden där staten skulle önska ett mer samlat agerande från de sex landsting skulle en direkt dialog underlätta. Arbetet med nivåstruktureringen inom sjukvården kan tjäna som exempel, digitaliseringen av offentlig sektor kan vara ett annat.

Med endast sex landsting kan såväl sektorsmyndigheter nationellt som regeringen/regeringskansliet ha en direkt dialog med företrädare från hela landet samlande i ett sammanhang. Denna typ av dialoger förekommer enligt vår kunskap redan idag med de tre största landsting i ganska betydande omfattning. De behöver etableras och utvecklas också med de nya större landsting.

Vidare kan landstinget föra en direkt dialog med samtliga relevanta myndigheter i länet i ett sammanhang. Vi dessa tillfällen är länsstyrelsen en av flera viktiga myndigheter, bland annat i sin roll som regional myndighet för ett stort antal andra myndigheter som valt att inte ha en egen regional organisation.

Region Gävleborg ser fram mot att kommittén mycket noggrant analyserar den nya struktur som färre och större län får för samspelet mellan olika offentliga organ. Det gäller de nya landsting, de nya länsstyrelserna, sektorsmyndigheterna regionalt och nationellt och inte minst regeringen.

Vi menar att kommittén i sitt fortsatta arbete måste söka alternativa lösningar för att dels ge de nya landsting ett tydligt mandat att leda utvecklingen inom sitt territorium och dels säkerställa att myndigheterna, inklusive länsstyrelsen, ges en ny roll på den regionala spelplanen. Vår uppfattning är att nya roller, samspel och samverkan måste utformas med utgångspunkt i den nya situationen.

Från Region Gävleborg välkomnar vi en fortsatt öppen och framåtsyftande dialog med kommittén i denna centrala fråga under det kommande arbetet.

Nytt begrepp i stället för landsting?

Kommittén avser i sitt slutbetänkande att komma med förslag på beteckning på det som i dag är landsting.

Det är viktigt att hitta ett nytt begrepp. En så radikal förändring som den regionala samhällsorganisationen nu står inför underlättas om man också i ord synliggör att det är frågan om något nytt.

Region Gävleborg föreslår att man bygger vidare på den praxis som etablerats i samband med att landstingen övertagit det regionala utvecklingsansvaret. Begreppet region är etablerat för dessa landsting i dag, inte minst i Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Numera är det endast vid allmänna val som begreppet landsting används för den regionala politiska nivån.

För Svealands län skulle det som kommittén benämner Svealands läns landsting i stället med detta förslag komma att heta Region Svealand.

2016-09-21

Eva Lindberg
Regionstyrelsens ordförande

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

Plats och tid	Bollnäs folkhögskola kl. 09:30-16:30	
Beslutande ledamöter	Sinikka Bohlin (S) (ordförande) Lars-Göran Langeborg (V) (vice ordförande) Åsa Ång Eriksson (M) (2:e vice ordförande) Eva Lindberg (S) Tommy Berger (S) Jan Lahenkorva (S) Sergio Manzanares (S) Marie Frestadius (S) Daniel Johansson (S) Mats Kolarby (S) Johan Hillborg (S) Marit Rempling (C) Carl-Ewert Olsson (C) Marcus Häggström (MP) Olov Östlund (MP) ersätter Per Almberg (MP) Solveig Nilsson Osséen (M) Anders Jansson (M) Hans Olsson (M) Ann-Mari Bergström (M) Kenth Lövgren (L) Lili André (KD) Delshad Saleh (V) Gun-Britt Wallström (V) ersätter Yvonne Oscarsson (V) Henrik Olofsson (SVG) Kent Olsson (SVG) Torbjörn Hellström (SVG) ersätter Joe Eriksson-Gladh (SVG) Sven-Åke Toresen (S)	
Underskrifter	Sekreterare	
	Stephanie Forsmark	
	Ordförande
	Sinikka Bohlin	
	Justerande
	Marcus Häggström	Lili André

ANSLAG/BEVIS Protokoll är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ	Regionfullmäktige
Sammanträdesdatum	2016-09-21
Datum för anslags uppsättande	
Förvaringsplats för protokollet	Diariet
Underskrift Stephanie Forsmark

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

Jenny Breslin (S)
Barry Gustafsson (S)
Bente Sandström (S)
Sven-Olof Larsson (S)
Shida Kinuka (S)
Markus Evensson (S)
Nils-Erik Falk (C) ersätter Hannah-Karin Linck (C)
Björn Brink (C)
Kennet Nilshem (C)
Karin Jansson (MP)
Maria Molin (M)
Tommy Ljung (M)
Margareta Sidenvall (KD)
Bertil Eriksson (KD)
Petra Modée (V)
Patrik Nilsson (SD)
Daniel Persson (SD)
Jan Näsholm (SVG)
Peter Kärnström (S)
Ann-Britt Lindmark-Lagerwall (MP)
Pia Jansson (M) ersätter Birgittha Bjerken (M)
Ulrica Högberg (V)
Per Kihlgren (SD)
Patrik Lindholm (SD)
Annika Huber (S)
Erik Eriksson Neu (S)
Yvonne Kardell (C)
Birgitta Medin (M)
Margaretha Modin (SD)
Anders Bergsten (S) ersätter Marie-Louise Dangardt (S)
Linda Pettersson (S) ersätter Carina Blank (S)
Patrik Stenvard (M)
Roger Hedlund (SD)
Lena Eriksson (SD) ersätter Yvonne Jonsson (SD)
Elisabeth Lundin (S) ersätter Jan-Åke Lindgren (S)
Alf Norberg (V)
Peter Nordebo (L) ersätter Carina Östansjö (L)
Stig Zettlin (SVG)
Maria Kärnström (S) ersätter Yoomi Renström (S)
Lennart Gard (S) ersätter Ann-Katrin Samuelsson (S)
Jonas Brindmark (M) ersätter Ann-Charlotte Granath (M)
Patric Norrå (SVG) ersätter Bernt Larsson (SVG)
Camilla Strömberg (M)
Carmen Lundkvist (L)
Kristoffer Lindberg (S)
Carina Holm (S)
Håkan Rönström (M)
Birgitta Johansson (SD) ersätter Solveig Wiberg (SD)

Ej tjänstgörande ersättare Ingemar Kalén (KD)

Övriga närvarande Mattias Eriksson (SD)

Utses att justera Marcus Häggström
Lili André

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21**Justeringens plats och tid** Regionkontoret, Gävle , 2016-10-05 00:00**Protokollet omfattar** §251

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

§251

Svar på Remiss - Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48) (RS 2016/1172)

Beslut

1. Svar på remiss – Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) antas.

Reservationer

Ledamöterna tillhörande Moderaterna lämnar följande skriftliga reservation.

"Idén om nya regioner har diskuterats under lång tid i svensk politik och det har funnits åtskilliga förslag på nya kartor och gränsdragningar. Förslag som genomgående har grundats på tvivelaktiga och direkt felaktiga argument. Den senaste utredningen är inget undantag då det även i detta fall saknas konkreta underlag som stödjer det utredarna presenterar som förbättringar i och med den nya regionindelningen. En grundläggande förutsättning är att den demokratiska legitimiteten uppnås – vilket vi anser att den föreslagna Svealandsregionen inte uppfyller, inte heller har en analys av de konkreta effekterna densamme utretts ordentligt.

Vi menar att processen är forcerad och innan beslut fattas om den framtida politiska strukturen som en ny regional indelning kommer att innebära, har vi inkommit med flertalet högst relevanta synpunkter och frågor som vi menar ska besvaras tillika utredas ytterligare. Med anledning av ovan reserverar vi oss till fördel för våra yrkanden och remissvar där vi avstyrker bildandet av Region Svealand."

Ledamöterna tillhörande Miljöpartiet reserverar sig till förmån för Karin Janssons yrkande.

Ledamöterna tillhörande Sjukvårdspartiet Gävleborg och Sverigedemokraterna reserverar sig till förmån för Patrik Stenvards yrkande.

Särskilt yttrande

Ledamöterna tillhörande Socialdemokraterna lämnar särskilt yttrande, bilaga 5

Ledamöterna tillhörande Vänsterpartiet lämnar särskilt yttrande, bilaga 6.

Ledamöterna tillhörande Centerpartiet lämnar särskilt yttrande, bilaga 7.

Ledamöterna tillhörande Miljöpartiet lämnar särskilt yttrande., bilaga 8.

Ledamöterna tillhörande Liberalerna lämnar särskilt yttrande, bilaga 9.

Ledamöterna tillhörande Kristdemokraterna lämnar särskilt yttrande, bilaga 10.

Ledamöterna tillhörande Sverigedemokraterna lämnar särskilt yttrande, bilaga 11.

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

Sammanfattning

Region Gävleborgs sammanvägda bedömning av Indelningskommitténs förslag om att bilda ett nytt landsting i Svealands län är att det finns objektiva bärande skäl för att genomföra förslaget och att det medför bestående fördelar i enlighet med indelningslagens krav.

Region Gävleborg instämmer i att den föreslagna geografin för Svealands läns landsting, i en nationell avvägning, är en god utgångspunkt för det kommande landstinget. Att Dalarnas, Gävleborgs, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands och Örebro län bildar ett nytt län och ett nytt landsting är en utmaning som innebär att våga tänka nytt och att se möjligheterna. Region Gävleborg ser fram mot att få vara en del av det arbetet.

Under mer än 20 år har staten, näringslivet och civilsamhället successivt omorganiserat sig i regioner större än dagens små län. Det har lett till en oacceptabel assymetri, som gör att de tre stora länen har andra förutsättningar än de 18 mindre länen. Reformeringen av samhällsorganisationen på regional nivå behöver fullföljas.

Frågan har diskuterats under lång tid. Genom utredningar, dialoger och remissvar, t ex på Ansvarskommitténs betänkande, har en majoritet av berörda intressenter ställt sig bakom behovet av en reform. Region Gävleborg delar regeringens utgångspunkter i direktiven och fokuserar därför detta remissvar på hur reformen på bästa sätt genomförs.

Region Gävleborg delar kommitténs analys att sex jämnstarka regioner, med kapacitet att bedriva regional utveckling och att fullgöra uppdragen inom hälso- och sjukvården för sina medborgare är rätt väg att gå.

Regeringen bör vara tydlig och i kommande proposition lägga fast att Sverige på regional samhällsnivå från år 2023 ska vara indelat i sex län och att relevanta statliga myndigheter ska följa denna indelning.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige ska besluta följande.

1. Svar på remiss – Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48) antas.

Yrkanden

Eva Lindberg (S) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Patrik Stenvard (M) yrkar bifall till det alternativa remissvaret samt bifall till följande tilläggsyrkanden.

1. Att Region Gävleborg svarar Regeringen att i det fall förslaget om bildandet av

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

Svealandsregionen genomförs, förordar regionfullmäktige att genomförandet sker 2023.

2. Att en opinionsundersökning genomförs där de tillfrågade länsinvånarna ges möjlighet att ta ställning till bildandet av Svealandsregionen. Undersökningen finansieras av kontot för regiongemensamma projekt.

Barry Gustafsson (S), Alf Norberg (V), Kenneth Nilshem (C), Kenth Lövgren (L) och Ingemar Kalén (KD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Karin Jansson (MP) yrkar avslag på regionstyrelsens förslag.

Stig Zettlin (SVG) yrkar bifall till Patrik Stenvards förslag.

Daniel Persson (SD) yrkar bifall till Patrik Stenvards förslag.

Propositionsordning och omröstningsresultat

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att fullmäktige beslutat enligt styrelsens förslag.

Votering begärs och genomförs.

Ordföranden meddelar att regionstyrelsens förslag är huvudförslag i omröstningen.

Ordföranden ställer Stenvards och Janssons yrkanden mot varandra för att utse motförslag.

Votering genomförs.

Regionfullmäktige godkänner följande propositionsordning i omröstningen.

JA-röst = bifall till att Stenvards yrkande ska utgöra motförslag

NEJ-röst = bifall till att Janssons yrkande ska utgöra motförslag

Omröstningen utfaller med 27 JA-röster mot 5 NEJ-röster. 43 ledamöter avstår.

Regionfullmäktige har därmed utsett Stenvards yrkande till motförslag.

Ordföranden ställer därefter Stenvards yrkande mot regionstyrelsens förslag och finner att regionfullmäktige bifaller regionstyrelsens förslag.

Votering begärs.

Regionfullmäktige godkänner följande propositionsordning i omröstningen.

JA-röst för bifall till regionstyrelsens förslag.

NEJ-röst för bifall till Stenvards yrkande.

Omröstningen utfaller med 44 JA-röster mot 28 NEJ-röster. 3 ledamöter avstår.

Regionfullmäktige har därmed beslutat i enlighet med regionstyrelsens förslag.

Ordföranden ställer därefter Stenvards första tilläggsyrkande under proposition och finner att regionfullmäktige avslår detta.

Votering begärs och genomförs.

Regionfullmäktige godkänner följande propositionsordning i omröstningen.

JA-röst för bifall till Stenvards första tilläggsyrkande.

Regionfullmäktige

Mötesdatum
2016-09-21

NEJ-röst för avslag på Stenvards första tilläggsyrkande.
Omröstningen utfaller med 31 JA-röster och 40 NEJ-röster. 4 ledamöter avstår.
Regionfullmäktige har därmed beslutat att avslå Stenvards första tilläggsyrkande.

Ordföranden ställer därefter Stenvards andra tilläggsyrkande under proposition och finner att regionfullmäktige avslår detta.

Votering begärs och genomförs.

Regionfullmäktige godkänner följande propositionsordning i omröstningen.

JA-röst för bifall till Stenvards andra tilläggsyrkande

NEJ-för avslag på Stenvards andra tilläggsyrkande.

Omröstningen utfaller med 27 JA-röster och 47 NEJ-röster. 1 ledamot avstår.

Regionfullmäktige har därmed beslutat att avslå Stenvards andra tilläggsyrkande.

Expedieras till

Finansdepartementet

Beslutsunderlag

- Remiss - Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48) - missiv
- Remiss - Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48)
- Remiss - Regional indelning - tre nya län (SOU 2016:48) - Tjänsteskrivelse
- Svar_Regional indelning_tre nya län
- REMISSVAR (M) - SoU201648
- YRKANDE (M) - SoU201648 RS160921 Regionindelning
- Särskilt yttrande (S)
- Särskilt yttrande remissvar storregioner Vänsterpartiet
- Regiongruppens (L) yttrande ang Regionfrågan
- Särskilt yttrande RS 21 sept -16 (KD)
- Särskilt yttrande_Regional indelning_Centerpartiet
- Särskilt yttrande från MP
- Sverigedemokraternas yttrande över

Kristdemokraterna i Gävleborg

RS den 21 september 2016, Ärende 4

Svar på remiss från Finansdep. Regional indelning- tre nya län (SOU 2016:48)

Särskilt yttrande från Kristdemokraterna i Region Gävleborg

.....

Större regioner – ett steg i rätt riktning

Kristdemokraterna i Gävleborg stödjer inrättandet av färre och större regioner i Sverige. På det sättet minskar vi antalet administrativa gränser som många gånger har spelat ut sin roll. Dessutom behövs det en kraftig regional samhällsorganisation som kan möta framtidens utmaningar när det gäller tillväxt, sysselsättning och hälso- och sjukvård.

Sjukhusvården måste förstatligas på sikt

En av de viktigaste principerna för svensk hälso- och sjukvård är att befolkningen ska få vård på lika villkor. Trots det visar data från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) på oförsvarliga skillnader mellan olika landsting när det gäller medicinska resultat, tillgänglighet, följsamhet till nationella riktlinjer, läkemedelsanvändning, bemötande med mera. Det här visar att vården i Sverige inte är jämlik. I stället skiljer den sig åt beroende på var i landet man bor.

Den snabba medicinska utvecklingen gör att behovet av specialisering ökar. Allt fler behandlingar och operationer kräver ökad kompetens och resurser. Att små enskilda landsting kan driva den höga nivå av specialisering som krävs är inte sannolikt.

För att uppnå bättre kvalitet och en mer jämlik vård är Kristdemokraterna i Gävleborg positiva till större och färre geografiska enheter. Men vi konstaterar att det inte är tillräckligt – på sikt måste sjukhusvården förstatligas.

Subsidiaritetsprincipen

Subsidiaritetsprincipen är en central del av den kristdemokratiska ideologin. Kristdemokraterna eftersträvar att beslut ska fattas på den mest ändamålsenliga nivån. Oftast innebär subsidiariteten decentralisering, men ibland att beslut flyttas till en högre nivå. Med större regioner kan vi mer ändamålsenligt klara finansiering av framtida infrastruktur, forskning och utveckling.

Arbetsmarknad, integration och miljöinvesteringar kommer också att ställa krav på ökad samordning och regionalt ansvar.

Direktvalda organ

En regionindelning leder till att det regionala utvecklingsansvaret i större utsträckning överförs från indirekt valda organ till direktvalda politiska organ. Det ökar den regionala demokratin och ger ett tydligare ansvarsutkrävande. Det har även stor betydelse utifrån ett representativt perspektiv. Små partier har litet inflytande i de nuvarande indirekt valda organen, vilket skapar en demokratisk obalans.

Rätt utformat kan större regioner ge ett politiskt ledarskap med bred demokratisk förankring. Det kan även ge regionerna stark legitimitet att ta initiativ, samla regionala aktörer, och företräda regionen i överläggningar med staten och övriga myndigheter. Detta är av stor vikt för vårt ställningstagande.

Tidpunkt för införande

Med anledning av att det är en mycket omfattande förändring vill vi se ett genomförande först år 2023. Man hinner förbereda sig och planera för hur tjänstemannaorganisationen och likaledes den politiska sådan ska se ut. Regionbildningen genomförs då samtidigt i hela landet av de landsting som inte redan gjort förändringen.

Ingemar Kalén (KD)

Yttrande remissvar storregionalisering

Vänsterpartiet ställer sig bakom remissvaret, men vill understryka det som står i svaret om demokrati. Det är viktigt att under regionbildningsprocessen hitta de bästa lösningarna för största möjliga demokratiska inflytande. Ett större geografiskt område och färre fullmäktigeledamöter i förhållande till befolkningens storlek innebär en demokratisk utmaning. De nya regionerna behöver skapa goda förutsättningar för att de förtroendevalda ska kunna företräda medborgarna. De förtroendevalda måste vara tillräckligt många, representativa och geografiskt spridda för att kunna ha kontakt med kommuner, lokalt näringsliv, civilsamhälle och enskilda medborgare. Nya arbetsformer, ny teknik, digitala möten m.m. behöver tillämpas för att underlätta detta.

Ett gott samspel med de drygt sextio kommunerna är avgörande och kommer att kräva nya arbetsformer och en ny organisering. Denna process måste genomföras parallellt med bildandet av den nya landstinget/storregionen, så att samspelet mellan kommuner och landsting synliggörs i den nya organisationen. I det nya landstinget/storregionen är samspelet med kommunerna, inte minst de små, en av de viktigaste uppgifterna för att skapa legitimitet, tillit och gemensam utvecklingskraft. Att olika delar av det nya länet har olika förutsättningar måste beaktas.

Samtidigt som vi vill uppmärksamma utmaningarna ser vi att vi genom en storregionalisering går från indirekt valda till direkt valda beslutsorgan. Dagens gränsöverskridande beslutsformer inom t ex sjukvårdsregionerna och infrastrukturplaneringen kommer att i allt väsentligt ersättas av beslut i ett direktvalt fullmäktige eller underliggande nämnder. Transparens, insyn och ansvarsutkrävande i såväl beredningsprocesser som formella beslut ökar i ett landstingsfullmäktige med ett sådant arbetssätt.

Vi delar analysen att sex jämnstarka regioner, med kapacitet att åstadkomma regional utveckling och att fullgöra uppdrag inom hälso- och sjukvården, är rätt väg att gå. Det är i sammanhanget också viktigt att andra myndigheters uppdrag omformuleras utifrån den nya regionala indelningen.

Centerpartiet i Region Gävleborg

Särskilt yttrande ang. -

Remissvar - Betänkandet SOU 2016:48 Regional indelning – tre nya län

Vi instämmer i förslaget om en ny regional indelning och att en Svealandsregion bildas. Däremot anser Centerpartiet i Region Gävleborg att det i betänkandet behöver förtydligas hur makt och resurser ska överförs från staten till Svealandsregionen. Ska det kunna erbjudas likvärdig service i hela landet behöver även statens roll bli tydligare i betänkandet. Hur makt och resurser ska flyttas från stat till region

Det regionala utvecklingsansvaret ska vara en av de främsta uppgifterna för regionen och dess regionala självstyrelseorgan. Det innebär att de valda regionpolitikerna får beslutanderätt över tillväxtfrågor, EU-program och en större del av anslagen för infrastruktur. Bättre infrastruktur, transporter och utveckling inom arbetslivet driver på utvecklingen av större arbetsmarknadsregioner. Vi vill att Svealandsregionen ska få verktyg att arbeta med dessa frågor. Det handlar om kompetensförsörjning, integrations- åtgärder och innovationsfrågor. Vi vill att Svealandsregionen ska ta över uppgifter som har stor betydelse för utvecklingen av näringslivet också på landsbygden. Det gäller bland annat delar av landsbygdsprogrammet.

Mycket av förutsättningarna för utveckling av ekonomi och näringsliv avgörs på lokal nivå. Därför är det självklart att utvecklingsarbetet måste ske i samverkan med lokala företag och regionens kommuner.

Det är självklart att det ska finnas tillgång till vård i hela regionen. Med rätt politisk inriktning kan en Svealandsregion ge de mindre sjukhusen bättre möjligheter att utvecklas. Specialiserad vård ska inte enbart centraliseras till universitetssjukhusen. Närsjukhus och mindre sjukhus måste också få behålla och utveckla sina expertområden.

En viktig del av reformen handlar om att staten ska bli mer effektiv. Statliga myndigheter med verksamhet lokalt och regionalt måste samverka bättre med övriga samhället. Det gäller allt från exempelvis Trafikverket och Arbetsförmedlingen till Lantmäteriet, Polisen och strukturfondsprogrammen. Länsstyrelserna och de statliga sektorsmyndigheterna ska ha en gemensam regional indelning som överensstämmer med de nya regionerna.

Vi menar att den statliga regionala indelningen bör vara en del av beslutet om regionbildningen och inte komma i ett senare skede. Ett beslut om att statliga myndigheter ska ha samma geografi som de nya folkvalda regionala självstyrelseorganen möjliggör en sammanhållen, demokratisk och rationell planering av offentliga verksamheter. Länsstyrelsens roll bör förändras till att få en utpräglad tillsynsfunktion. Det också viktigt att statliga myndigheter utlokaliseras till de delar av Svealandsregionen där den statliga närvaron idag är svag.

Om regionen får dessa verktyg kan vi skapa en stark Svealandsregion som kan bestämma mer över sin egen utveckling och framtid, och som kan skapa förutsättningar för en effektiv infrastruktur, samt ökad tillväxt och jobb i hela regionen.

Avslutningsvis vill vi understryka att vi definitivt säger nej till tvingande kommunsammanslagningar som en följd av regionaliseringen. Det måste istället bli lättare för kommuner att samverka med varandra.

Miljöpartiet Gävleborg har inte tagit ställning i frågan om storregioner. Vi vet att det finns opinion inom partier både för och emot. Men vi MP:ister som undertecknat detta står inte bakom förslaget till remissvar. Vi delar inte den positiva synen på region Svealand. Vi tycker att den föreslagna Region Svealand är för stor och att den bildas utifrån fel grunder.

Utgångspunkten för arbetet med storregioner verkar vara att få fram en region som maximerar tillväxt. Vi skulle hellre sett att betänkandet utgått från ett hållbarhetsperspektiv. Hur ska regioner bäst organiseras för att klara klimatutmaningen och Sveriges åtaganden på Pariskonferensen? Vilken organisation är bäst på att skapa delaktighet, justa ekonomiska och sociala villkor, och bra uppväxtvillkor för barn och unga? De frågorna finner inget svar i betänkandet.

Själva förändringen från landsting till region har Gävleborg redan genomfört. Vi tycker att det är en bra förändring. Men vi tror inte att det blir ännu bättre med en så stor region som Region Svealand. Det kan komma att bli svårt att få demokratin att fungera i denna stora region. Med tiden kommer förhoppningsvis kollektivtrafiken att flyta på bättre, men restiden mellan regionens olika delar kommer även då att vara ansevärd.

En del av argumentationen för storregion handlar om att det är viktigt att vara stor, för att kunna mäta sej med västra Götaland, Malmö och Stockholm. Vi kan tycka att det är bättre att se till att både små och stora får plats och får ta den makt de har rätt till.

Många vill att Region Svealand ska börja redan 2019. Vi tycker snarare att myndigheterna ska börja genom att samordna sina olika geografiska områden. När det är på plats och fungerar kanske den politiska organisationen naturligt följer efter. Eller inte.

Vår negativa inställning till förändringen kommer inte att innebära att vi obstruerar i framtiden. När/om region Svealand införs kommer vi självklart gärna ta en aktiv och konstruktiv del i att skapa en hållbar utveckling i hela regionen.

Marcus Häggström

Ann-Britt Lindmark Lagerwall

Olov Östlund

Karin Jansson

Bollnäs 2019-09-21

Särskilt yttrande

Ärendet

Regionfullmäktige har i dag fattat beslut om att bifalla förslaget till svar avseende Regional indelning – tre nya län (SoU 2016:48).

Socialdemokraterna vill med detta yttrande understryka behovet av att reformen genomförs med sikte på 2019. Vi menar att styrningen och ledningen av det nuvarande Region Gävleborg blir betydligt svårare om genomförandet skjuts ytterligare på framtiden. Socialdemokraterna vill också betona betydelsen av att det transparenta arbetssätt som Indelningskommitténs hittills använt, kommer att gälla även fortsättningsvis.

Barry Gustafsson

för Socialdemokratiska regionfullmäktigegruppen

Sverigedemokraternas yttrande över ”Remiss – Regional utdelning – tre nya län (SOU 2016:48)

Regeringens utredare presenterade den 9 mars en karta där Sverige delats in i sex storregioner som skulle ersätta dagens 21 län. Region Gävleborg ska enligt förslaget ingå i Svealandsregionen tillsammans med Dalarna, Södermanland, Uppsala, Västmanland och Örebro.

Anledningen till att rita om dagens karta skulle vara för att möta framtidens utmaningar och få till en bättre och mer effektiv samhällsapparat.

Man skriver bland annat om att Skapa enhetlighet i statliga myndigheters indelning är ett dåligt argument för storregioner. Remissen jämför behovet av en ny regional indelning med fördelarna som exempelvis Polisen tagit med sig när det omorganiserats.

2015 inleddes den största omorganisation inom polisen på 50 år och förändringen har lett till kritik och kris inom polisen. Det som skulle bli en decentralisering upplevs nu efter omorganisationen som tvärtom.

Det finns inga belägg för att en kostsam omorganisation leder till förbättring utan det går att förbättra utan omorganisationer. Det går bättre när regioner och landsting samverkar. Idag samverkas det både inom sjukvårdsregioner och inom tillväxt.

Hälso- och sjukvården har ytterst lite att tjäna på större organisationer. Samarbete över nuvarande länsgränser finns redan och kan vidareutvecklas vid behov.

Utredningen som presenterats är inte trovärdig utan oerhört bristfällig vilket gör att en eventuell storregionbildning måste utredas ytterligare och om det ändå är aktuellt att bilda en Svealandsregion krävs det ett senareläggande istället för en snabbforcering med alla problem det skulle medföra.

Att flytta administrativa gränser är lätt på pappret men innehåller desto fler problem i verkligheten. Framtidens problem löses inte genom att rita om kartan utan det krävs helt andra saker.

Till sist vill vi lyfta fram demokratiaspekten:

Större genomgripande omorganisationer anser vi ska föregås av folkomröstning och en större debatt.

Om det ändå skulle finnas en majoritet för storregionbildandet måste genomförandet skjutas på och tidigast genomföras år 2023 för att utreda och skapa förutsättningar till att besvara obesvarade frågor istället för att hastas fram.

Hälsningar

Mattias Eriksson
Regionråd
Ledamot regionstyrelsen
Ledamot hälso- och sjukvårdsnämnden